

se tímto křesťanským dědictvím můžeme chápat jako nezanedbatelný vědecko-kulturní příspěvek Cyrilometoděské teologické fakulty v Olomouci k podnícení hlubšího pojetí těchto integračních procesů. Tohoto výsledku bylo dosaženo i díky úzké spolupráci s Centrem Aletti, dávající badatelskému úsilí rozměr osobního setkávání lidí i myšlenek. Ekumenický dopad této práce není sice efektně zjevný, ale má charakter trvalý, založený na vnitřním porozumění různosti, která spolu komunikuje.

Pavel Ambros

CENTRUM PRO PRÁCI S PATRISTICKÝMI, STŘEDOVĚKÝMI A RENESANČNÍMI TEXTY

(Závěrečná zpráva o činnosti výzkumného centra LN00A011, řešitelka doc. Lenka Karfíková, Dr. theol.)

Centrum pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty vzniklo jako celostátní interdisciplinární tým badatelů teologických, filozofických, filologických a historických oborů, jehož cílem bylo jednak připravit edice dosud nevydaných latinských rukopisů spjatých s českými zeměmi, jednak zpřístupnit české veřejnosti důležitá díla evropské kultury od patristiky po renesanci, a to formou komentovaných překladů, článků a monografií, ale i výukových pořadů, veřejných přednášek a kolokvií.

Centrum bylo založeno 1. 7. 2000 v rámci programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy „Výzkumná centra“ jako společný projekt Univerzity Palackého v Olomouci (nositel), Masarykovy univerzity v Brně a Ústavu pro klasická studia Akademie věd České

republiky (od r. 2004 Kabinet pro klasická studia při Filozofickém ústavu AV ČR). Hlavní řešitelkou projektu se stala doc. Lenka Karfíková, Dr. theol., spoluřešitelkami prof. PhDr. Jana Nechutová, CSc., a Mgr. Hana Šedinová, Ph.D.

Pod záštitou centra bylo v období 2000–2004 řešeno čtyřicet dílčích projektů, z nichž bylo zatím publikováno třináct komentovaných překladů, tři monografie, čtyři sborníky a více než čtyřicet časopiseckých článků. K nakladatelskému zpracování bylo odevzdáno dalších devět komentovaných překladů, dvě edice a čtyři monografie. Publikace jsou podle dohody s nakladatelstvím ΟΙΚΟΥΜΕΝΗ uveřejňovány v řadách *Fontes Latini Bohemorum* (řídí H. Šedinová a Z. Silagiová), *Knihovna raně křesťanské tradice* (řídí L. Karfíková a M. Havrda), *Knihovna středověké tradice* (řídí L. Karfíková a H. Šedinová) a *Knihovna renesančního myšlení* (řídí F. Karfík a T. Nejeschleba). Některé výsledky projektů jsou však publikovány též mimo tyto řady (např. v nakladatelství Vyšehrad, Praha, vydavatelství UP v Olomouci nebo nakladatelství Mlýn, Jihlava).

Centrum zorganizovalo dvě celostátní mezioborové konference, které se setkaly se značným zájmem odborné i širší veřejnosti (*Číslo v textech do r. 1600*, Praha, 26.–27. 4. 2002; *Druhý život antického mýtu*, Brno, 27.–28. 3. 2003) a spolupřátalo dvě mezioborová kolokvia (*Eukleides a řecká matematika*, Praha, 9. 11. 2001, ve spolupráci s Výzkumným centrem pro dějiny vědy; *Nicholas of Cusa: His Work in the Past and his Heritage for the Future*, Olomouc, 13.–14. 11. 2001, ve spolupráci s Kabinetem pro studium dějin filozofie středověku a renesance při Katedře filozofie FF UP v Olomouci a s Nadací Světový Éthos – Centrum Prokopius

Sázava). Projevem mimořádného odborného uznání pak bylo uspořádání 10. mezinárodního kongresu o Řehořovi z Nyssy (Olomouc, 15.–18. 9. 2004) s tématem *Gregory of Nyssa, Contra Eunomium II – Philosophy and Theology of Language*, který se setkal s velkým zájmem studentů i odborníků z celého světa. Akta kongresu budou publikována v nakladatelství Brill, Leiden.

Za jednu z priorit centrum pokládalo mezioborovou badatelskou výměnu, která je nezbytným předpokladem kompetentního zpracování patristických, středověkých a renesančních textů. Proto se centrum snažilo spojit badatele oborů klasické filologie, dějin filozofie, dějin teologie, obecných dějin i dějin vědy. Centrum těsně spolupracovalo především s pracovišti zakládajících institucí: Cyrilometodějskou teologickou fakultou a Filozofickou fakultou UP v Olomouci, s Ústavem klasických studií FF MU v Brně a Kabinetem pro klasická studia při Filozofickém ústavu Akademie věd ČR v Praze, dále s Centrem biblických studií v Praze, s Centrem fenomenologických bádání v Praze, s Českou platónskou společností a s dalšími domácími institucemi. Dílčí projekty, které jednotliví badatelé řešili v rámci centra, byly konzultovány s odborníky z uvedených institucí, a zároveň přispívaly k rozšíření i prohloubení vysokoškolské výuky. Kromě výukových pořadů a příspěvků na konferencích zúročili jednotliví badatelé svou práci v centru v řadě přednášek určených odborné i širší veřejnosti v České republice a v zahraničí. Centru se dále podařilo zapojit jednotlivé projekty do souvislosti mezinárodního bádání a navázat výměnu se zahraničními badateli a příbuznými badatelskými institucemi. Dílčí projekty tak byly řešeny ve spolupráci s více než dvaceti akade-

mickými institucemi v Evropě i v USA (kompletní výčet výukových programů vycházejících z činnosti centra, přednášek a navázaných odborných kontaktů je obsažen ve výročních zprávách o činnosti centra).

Za hlavní přínos centra lze považovat péči o začínající badatele v oborech, jež byly v českých zemích před rokem 1989 po půl století hrubě zanedbávány nebo cíleně likvidovány. Centrum přispělo k rozšíření a prohloubení vysokoškolské výuky v oborech souvisejících s jeho zaměřením (zejména filozofie, teologie a klasická filologie) na univerzitách v Olomouci, Brně a Praze a významně se podílelo na podpoře doktorských programů v těchto oborech. Během své činnosti v rámci centra úspěšně ukončilo svá doktorská studia osm mladých badatelů.

Centrum dále vytvořilo pracovní místa pro začínající badatele (v období 2000–2004 zaměstnáno celkem 18 badatelů mladších než 35 let, z toho 14 na nejméně 0,7 úvazku), dalo jim příležitost k odbornému rozvoji a k navázání mezinárodních kontaktů a umožnilo jim prezentovat dílčí výsledky jejich práce na domácím i mezinárodním poli.

Centru se v období 2000–2004 podařilo podchytit a rozvinout zájem mladých badatelů o práci v oborech souvisejících s jeho zaměřením, podpořit činnost několika vědeckých a vzdělávacích institucí, vytvořit základnu pro mezioborovou celostátní i mezinárodní spolupráci v historických a filologických oborech a zprostředkovat české odborné i širší veřejnosti důležitá díla českého i evropského myšlení od patristiky po renesanci.

Na projekt výzkumného centra navazuje stejnojmenný výzkumný záměr (MSM6198959202), který je od počátku roku 2005 řešen na Cyrilometodějské teologické fakultě. Pod vedením řeši-

tele projektu Prof. PhDr. Pavla Flosse se 26 členů obměněného řešitelského týmu nadále zabývá vytvářením edic latinských bohemikálních textů, komentovaných překladů důležitých patristických, středověkých a renesančních textů a odborných monografií k oběma typům textů. Výzkumný záměr se člení do následujících deseti dílčích úkolů: edice *Vocabularius dictus Lactifer IV (De monstruosis hominibus)*, VIII (*De lapidibus*); Klement Alexandrijský a alexandrijské křesťanství (komentované překlady a monografie); *Latinská a řecká hagiografie* (komentované překlady a monografie); Augustinus, *Confessiones* (komentovaný překlad); Isidor ze Sevilly, *Etymologie VIII, X, XI, XVII, XIX, XX* (komentované překlady); *Reflexe mnišství ve vrcholné scholastice* (komentované překlady); *Nauka o milosti v Písmu a v patristice* (monografie); *Dějiny interpretace Platónova dialogu Timaios od antiky po 2. století* (monografie); *Pojetí Boha jako ipsum esse u Tomáše Akvinského a jeho antické zdroje* (monografie); *Příroda a přirozenost v renesanční filosofii* (komentované překlady a monografie). Výsledky výzkumného záměru budou průběžně publikovány časopisecky a knižně mj. v řadách nakladatelství OIKOYMENH (Praha), Vyšehrad (Praha), UP v Olomouci, Herder (Freiburg i.B.).

Bližší informace k Centru pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty i k novému výzkumnému záměru lze nalézt na webových stránkách <<http://www.centrum-texty.upol.cz>>.

Nejvýznamnější publikační výstupy Centra pro práci s patristickými, středověkými a renesančními texty v letech 2000–2004:

1. komentované překlady:
 - TERTULLIANUS. *Ohrách*. Překlad a úvodní studie P. Kitzler. Praha: OIKOYMENH, 2004. ISBN 80-7298-100-5.
 - KLEMENT ALEXANDRIJSKÝ. *Stromata I*. Překlad J. Plátová, úvodní studie a poznámky M. Šedina. Praha: OIKOYMENH, 2004. ISBN 80-7298-103-X.
 - BASIL Z CAESAREJE. *Devět kázání o stvoření světa*. Překlad a poznámky K. Korteová, úvodní studie R. Dostálová. Praha: OIKOYMENH, 2004. ISBN 80-7298-102-1.
 - JERONÝM. *Legendy o poustevnících*. Překlad a úvodní studie J. Šubrt. Praha: OIKOYMENH, 2002. ISBN 80-7298-050-5.
 - AURELIUS AUGUSTINUS. *Křesťanská vzdělanost: De doctrina christiana*. Překlad a úvodní studie J. Nechutová. Praha: Vyšehrad, 2004. ISBN 80-7021-740-5.
 - ISIDOR ZE SEVILLY. *Etymologiae IV*. Překlad a poznámky K. Hušková a H. Florianová, úvodní studie F. Šimon a H. Florianová. Praha: OIKOYMENH, 2003. ISBN 80-7298-090-4. – Medicína.
 - ISIDOR ZE SEVILLY. *Etymologiae VI–VII*. Překlad a poznámky D. Korte, úvodní studie J. Kalivoda. Praha: OIKOYMENH, 2004. ISBN 80-7298-101-3. – Křesťanství, církevní dějiny.
 - ISIDOR ZE SEVILLY. *Etymologiae XIII–XV*. Překlad a poznámky D. Korte, úvodní studie J. Kalivoda a J. Souček. Praha: OIKOYMENH, 2001. ISBN 80-7298-032-7. – Meteorologie a geografie, architektura a geodézie.
 - ISIDOR ZE SEVILLY. *Etymologiae XVIII*. Překlad a poznámky D. Korte, úvodní studie E. Stehlíková a J. Souček. Praha: OIKOYMENH, 2002. ISBN 80-7298-046-7. – Vojenství.

- HROTSVITA Z GANDERSHEIMU. *Duchovní dramata: Gallicanus. Pafnutius. Sapientia*. Překlad a úvodní studie I. Zachová. Praha: Vyšehrad, 2004. ISBN 80-7021-704-9.
- BONAVENTURA. *De reductione artium ad theologiam, Sermo IV theologicus: Unus est magister vester, Christus*. Překlad a úvodní studie T. Nejeschleba. Praha: OIKOYMENH, 2003. ISBN 80-7298-078-5.
- DANTE ALIGHIERI. *De vulgari eloquentia*. Překlad a úvodní studie R. Psík. Praha: OIKOYMENH, 2004. ISBN 80-7298-118-8.
- FRANCESCO PETRARCA. *Mé tajemství: O tajném střetu mých myšlenek*. Překlad a poznámky R. Psík, úvodní studie J. Špička. Praha: OIKOYMENH, 2004. ISBN 80-7298-115-3.
- MIKULÁŠ KUSÁNSKÝ. *O vrcholu zřetní*. Úvodní studie P. Floss. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-582-8.
2. sborníky a monografie:
 FLOSS, P. *Mikuláš Kusánský: Život a dílo renesančního filozofa, matematika a politika*. Praha: Vyšehrad, 2001. ISBN 80-7021-472-4.
- KARFÍKOVÁ, L. *Studie z patristiky a scholastiky II*. Praha: OIKOYMENH, 2003. ISBN 80-7298-057-2.
- MATULA, J. *Epistemologické a psychologické aspekty Akvínského chápání člověka*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2003. ISBN 80-244-0743-4.
- FLOSS, P. *Architekti křesťanského středověkého vědění*. Praha: Vyšehrad, 2004. ISBN 80-7021-662-X.
- KARFÍKOVÁ, L. – ŠÍR, Z. (eds.). *Číslo a jeho symbolika od antiky po renesanci*. Brno: CDK, 2003. ISBN 80-7325-018-7.
- KARFÍKOVÁ, L. – MRÁZEK, J. (eds.). *Milost podle Písma a starokřesťanských autorů*. Jihlava: Mlýn, 2004, ISBN 80-86498-08-5.
- NECHUTOVÁ, J. (ed.). *Druhý život antického mýtu*. Brno: CDK, 2004. ISBN 80-7325-042-X.

Tomáš Nejeschleba – Vít Hušek